

Porceleyne Fles, tegeltableau P.H. Simons & Co, Fabriek voor kantoorbenodigdheden, 1876-1926, uitvoering P. Senf, coll. Meentwijk

Keramisch Museum Goedewaagen

Tegelwerk van Porceleyne Fles, Delft

Vanaf de jaren 80 van de 19^e was het de Delftse aardewerkfabriek De Porceleyne Fles die in Nederland een prominente rol vervulde als producent van monumentale tegeltableaus en bouwkeramiek.

Het waren Adolf le Comte (Rijswijk, 1850 – Den Haag, 1921), docent ook aan de Polytechnische School in Delft, en Leon Senf (Delft, 1860 – Alkmaar, 1940), die jaren achtereen in diverse keramische technieken tableaus uitvoerden. Het Nederlands Tegelmuseum in Otterlo presenteert van dat vroege werk een kwalitatief hoogwaardige collectie, variërend van Senfs classicistische, *Delfts Blauwe tableaus* uit het NS-station van Delft tot het polychrome gelegenheidstableau van de Amsterdamse Brouwerij De Gekroonde Valk of de in de sectiel-techniek uitgevoerde Kruiswegstatie van 1919 uit de voormalige Haagse St. Louisekerk.

Het was ook de Fles die de nieuwe techniek van de *sectieltableaus* ontwikkelde – onder meer gebruikt voor Jan Toorops tableaus 'Verleden, Heden, Toekomst' uit 1903 voor de Koopmansbeurs van Berlage. Bij die voor het eerst in 1900 op de Wereldtentoonstelling van Parijs gepresenteerde techniek werd de lijntekening als bij glas-in-lood met de figuratie uitgesneden tot tegels.

In 1897 kwam de Porceleyne Fles op de markt met het zogenaamde *Jacoba Aardewerk* dat van Nederlandse klei gemaakt werd en waarin ook decoraties gesneden werden. Het technisch procédé voor de glazuren werd ontwikkeld door directeur H.W. Mauser. Adolf le Comte voerde sieraardewerk en tegels uit in de luster-nabrand. Tien jaar bracht de Porceleyne Fles haar eerste *cloisonné reliëftegels* uit – een techniek waarin tientallen jaren lang vooral gelegenheidsopdrachten uitgevoerd werden. Zie voor de losse tegels de Porceleyne Fles-vitrine in zaal 2.

Porceleyne Fles, ruitvormige reliëftegel in Jacobalustertechniek, uitvoering Adolf le Comte, ca 1900; coll. Bert-Jan Baas

Porceleyne Fles, cloisonnétegels, zevenjarig lustrum Leidse Studenten Vereniging, 1935, ontwerp Richard Roland Holst; coll. Julius Branotte